

INTERPELLATION 2/2009 rd

Stopp för den växande arbetslösheten och jobb åt de unga

Till riksdagens talman

Lågkonjunkturen i Finland och i utlandet djupnar. Både exporten och importen har minskat kraftigt. Enligt Statistikcentralen minskade produktionen i mars 2009 med 10,8 procent mot mars 2008. En femtedel av den industriella produktionen har fallit bort och i byggsektorn är nedgången ännu brantare. Konjunkturedgången börjar synas allt tydligare också i servicesektorn. Problemen hopar sig för den kommunala ekonomin i år och nästa år.

Regeringens ekonomiska politik har varit uppbyggd kring inkomstskattelättnader, som i huvudsak fått utgöra grunden för den ekonomiska stimulansen. Skattelättnaderna i en tid av lågkonjunktur och stor osäkerhet har inte ökat vare sig konsumtionen eller den inhemska efterfrågan i önskad omfattning. Internationella valutafonden IMF hävdar att det effektivaste sättet att stimulera ekonomin är att tillfälligt öka de offentliga utgifterna, inte minst offentliga investeringar och insatser för att upprätthålla konsumtionsefterfrågan.

Finanskrisen har förvandlats till en sysselsättningskris. Arbets- och näringsministeriets kortperiodiska prognos för ekonomin och arbetsmarknaden visar att nästan hela den ökning i sysselsättningen som skapades under den förra valperioden kommer att gå förlorad under de två följande åren. Arbetslöshetstalet var 6,4 procent i mars 2008 och uppe i 8,3 procent i mars i år. Enligt ministeriet kommer arbetslösheten redan nästa år att ligga kring 10 procent. Fram till 2010

minskar antalet sysselsatta med totalt 150 000 från nivån 2008.

Situationen för de unga är alarmerande: I mars 2009 fanns det 30 000 unga arbetslösa, vilket betyder en ökning på omkring 53 procent från mars i fjol. Speciellt har arbetslösheten bland unga män ökat. Prognoserna pekar på att ungdomsarbetslösheten kommer att ha ökat ännu mer fram till sommaren i och med att unga nytexaminerade har svårare att få jobb.

Många tusen personer fler än i fjol har utexaminerats från olika utbildningsprogram bara för att bli arbetslösa. För många unga är utbildningen till ett yrke i fara för att arbetsgivarna på grund av sina ekonomiska svårigheter inte anställer studerande som praktikanter.

Flera tiotals tusen personer är permitterade. Permitteringarna och deras längd antas fortsatt öka och förvandlas till uppsägningar. Dessutom är det alldeles tydligt äldre anställda som drabbas av uppsägningar. Ett stort antal personer under 60 år har på mycket lösa boliner stuvats in i den s.k. pensionsslussen samtidigt som den allmänna ambitionen är att folket ska stanna längre i arbetslivet.

Det är nu ytterst viktigt med åtgärder som hindrar att ungdoms- och långtidsarbetslösheten ökar. De beslut som fattas i år och för 2010 spelar en avgörande roll för att förebygga de negativa konsekvenserna av lågkonjunkturen. Om sysselsättningsförbättrande åtgärder inte sätts in omedelbart, finns det risk för att vi om några år har ett stort antal långtidsarbetslösa och margina-

liserade unga, och till råga på allt måste vi lösa problemen med befolkningens åldrande.

I detta alarmerande läge beviljar regeringen mindre anslag för att sköta arbetslösheten än i goda sysselsättningstider. Trots att regeringen under vårens lopp har skjutit till lite anslag här och där hotar de att helt ta slut i flera arbets- och näringscentraler.

Regeringen har för avsikt att lämna sin nästa tilläggsbudget i samband med budgetbehandlingen i augusti. Det betyder att de nya sysselsättningsanslagen är tillgängliga i regionerna tidigast i oktober. Det är på tok för sent. Om sysselsättningsanslagen inte ökar förrän i höst, blir det omöjligt för arbets- och näringscentralerna att planera sin verksamhet på sikt.

Slutet på året ser i själva verket tröstlöst ut med tanke på insatserna för att aktivera arbetslösa. Bristen på anslag gör att det inom många arbets- och näringscentralers områden blir svårt för arbetssökande till exempel att komma in på utbildning. Centralerna har redan nu bundit upp anslagen för sysselsättnings- och utbildningsåtgärder till nästan 100 procent. Om de inte får mera resurser under sommarens lopp, upphör åtgärderna och då hotar den öppna arbetslösheten att öka verkligt kraftigt.

Arbets- och näringscentralerna har bristfälliga resurser. Deras byråer var överbelastade re-

dan före konjunkturedgången, bl.a. på grund av statens produktivitetsprogram. Nedgången betyder att de arbetslösa har ännu sämre möjligheter att få personlig service än tidigare. Många byråer klarar ofta bara av s.k. inledande tjänster som att förnya jobbsökningen och få i gång utbetalningen av utskomtskydd för arbetslösa.

De unga behöver stöd för att ta sig ut på arbetsmarknaden. Samhällsgarantin som ska ge unga under 25 år tillgång till en utbildnings-, arbets- eller praktikplats fungerar inte. Om arbets- och näringscentralen inte har just någon annan service att bjuda på än att skriva in de unga i registret för arbetssökande och betala ut arbetslöshetsunderstöd, kan det försämra de ungas situation ännu mer och göra dem helt onåbara för utbildning och andra sysselsättningsåtgärder.

På grundval av det ovanstående och med hänvisning till 43 § i Finlands grundlag framställer vi följande interpellation till den behöriga ministern:

Har regeringen för avsikt att lägga om kursen för sin ekonomiska politik och omgående kraftsamla för att stoppa den växande arbetslösheten och lämna propositioner till riksdagen med förslag till förbättring av sysselsättningen, framför allt sysselsättningen för de unga?

Helsingfors den 19 maj 2009

Tarja Filatov /sd
Lauri Kähkönen /sd
Sirpa Paatero /sd
Jouko Skinnari /sd
Saara Karhu /sd
Maria Guzenina-Richardson /sd
Päivi Lipponen /sd
Jutta Urpilainen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Anneli Kiljunen /sd
Tuula Väättäin /sd
Matti Saarinen /sd
Jacob Söderman /sd

Heli Paasio /sd
Maarit Feldt-Ranta /sd
Marko Asell /sd
Tommy Tabermann /sd
Antti Vuolanne /sd
Valto Koski /sd
Ilkka Kantola /sd
Tero Rönni /sd
Rakel Hiltunen /sd
Krista Kiuru /sd
Eero Heinäluoma /sd
Liisa Jaakonsaari /sd
Antti Kalliomäki /sd

Pia Viitanen /sd
Pauliina Viitamies /sd
Satu Taiveaho /sd
Sinikka Hurskainen /sd
Esa Lahtela /sd
Tuula Peltonen /sd
Katja Taimela /sd
Merja Kuusisto /sd
Erkki Tuomioja /sd
Matti Ahde /sd
Susanna Huovinen /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Jukka Gustafsson /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Johannes Koskinen /sd
Merja Kyllönen /vänt
Esko-Juhani Tennilä /vänt
Veijo Puhjo /vänt
Mikko Kuoppa /vänt
Jyrki Yrttiaho /vänt
Martti Korhonen /vänt

Matti Kauppila /vänt
Matti Kangas /vänt
Unto Valpas /vänt
Pentti Tiusanen /vänt
Erkki Virtanen /vänt
Annika Lapintie /vänt
Kari Uotila /vänt
Paavo Arhinmäki /vänt
Bjarne Kallis /kd
Leena Rauhala /kd
Toimi Kankaanniemi /kd
Päivi Räsänen /kd
Kari Kärkkäinen /kd
Tarja Tallqvist /kd
Sari Palm /kd
Timo Soini /saf
Pertti Virtanen /saf
Raimo Vistbacka /saf
Pentti Oinonen /saf
Pirkko Ruohonen-Lerner /saf